

Pojem a „změna“ / Událost a její „totožnost“

Užitečnost užití přesného pojmu je zásadně dvojí: jednak jde o principiální možnost domluvy a vzájemného porozumění v jazykové formě, jednak o zajištění toho, že vskutku míníme touž skutečnost. V prvním případě jde o zajištění identity významu slova, názvu, označení atd., v druhém případě o zajištění totožnosti či identity samotné míněné skutečnosti. Na jedné straně je tedy naším cílem vyloučení možnosti dvojího nebo vícero výkladu či pochopení nějaké jazykové formulace, na druhé straně o to, abychom ve světě ustavičných pohybů a proměn rozpoznali a mínili něco určitého, co navzdory podobnosti s jinými, jakož i navzdory tomu, že ono samo je podrobeno proměnám, přece zůstává ve svých proměnách (ve svém vývoji a rozvoji) „týmž“. Je tedy zřejmé, že tu rozhodně nevystačíme s jediným garantem oné cílené „totožnosti“, a to už jen proto, že jednou jde o totožnost toho, co je míněno jakožto myšlenkový model, zatímco po druhé jde o totožnost nějakého skutečného „jsoucího“ v průběhu jeho časového rozvoje včetně různých proměn, odpovídajících (reagujících) nejen na „původní rozvrh“, nýbrž také na různé (někdy nové, ne vždy stejné) okolnosti. Jestliže klasická „pojmovost“ (řeckého původu) pracuje s předmětnými myšlenkovými modely, které „podsunuje (podsouvá) měnícím se fenoménům jako cosi neměnné, ale skutečně trvalého, musí „nová“ pojmovost pracovat s jinými modely, které se vzdají čehokoli „neměnného“ jako „skutečného“ („reálného“) garanta konkrétné (konkrescencí) událostné jednoty, ale v žádném případě neupadnou do nominalismu, který každou takovou událostnou jednotu škrta a redukuje ji na pouhé „nomen“, ba pouhý zvuk, „flatus vocis“.

(Písek, 130420-2.)